

Vlada Crne Gore, na sjednici od _____ 2015. godine, razmotrila je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći koji su Skupštini Crne Gore podnijeli poslanici prof. dr Branko Radulović i Nebojša Medojević i, s tim u vezi, daje sljedeće

MIŠLJENJE

Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći predlaže se izmjena ovog zakona u smislu da se obim besplatne pravne pomoći proširi na upravne postupke i postupke pred Upravnim sudom Crne Gore, brišu odredbe kojima se isključuje pružanje besplatne pravne pomoći u postupku pred privrednim sudovima i postupku za naknadu štete u vezi klevete i uvrede, mijenjaju odredbe kojima se definiše pojam lica slabog imovnog stanja i njihovi prihodi, mijenjaju uslovi za pružanje besplatne pravne pomoći iz interesa pravičnosti, obavezuje Advokatska komora da na svom sajtu istakne spisak advokata koji pružaju besplatnu pravnu pomoć i drukčije uređuju pitanja naknade za pružanje besplatne pravne pomoći i nadzora nad kvalitetom pruženih usluga.

U odnosu na predložena rješenja, ukazujemo na sljedeće:

Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći donesen je u cilju da se licima koja prema svom imovnom stanju nijesu u mogućnosti da ostvare pravo na sudska zaštitu bez štete po nužno izdržavanje sebe i svoje porodice, obezbijedi besplatna pravna pomoć radi ostvarivanja prava na pravično suđenje i jednak pristup sudu, u skladu sa međunarodnim standardima. Dakle, ovaj zakon u potpunosti je usaglašen sa međunarodnim standardima iz ove oblasti, a naročito sa Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, u dijelu člana 6 koji se odnosi na pravo na pravično suđenje, a posebno sa praksom Evropskog suda za ljudska prava. Nadalje, uspostavljanjem besplatne pravne pomoći u crnogorski pravni sistem u skladu sa važećim zakonodavnim okvirom implementirani su i pravni standardi razvijeni u okviru zakonodavstva država članica Evropske unije.

Zakonom je data mogućnost pružanja pravne pomoći u postupcima koji se vode pred sudom, iz čega nedvosmisleno proizilazi da korisnici prava na besplatnu pravnu pomoć ovo pravo mogu ostvariti pred Upravnim sudom Crne Gore u postupku sudske zaštite upravnih stvari.

Uvođenjem mogućnosti pružanja besplatne pravne pomoći u upravnom postupku odstupilo bi se od koncepta ovog zakona, a bez prethodne analize neophodnih budžetskih sredstava to ne bi bilo moguće, a treba imati u vidu i novi koncept upravnog postupka. Vlada ukazuje da novi Zakon o upravnom postupku sadrži načelo aktivne pomoći stranci, prema kojem je javnopravni organ dužan da omogući stranci i drugim učesnicima u upravnom postupku da što lakše i efikasnije ostvare i zaštite svoja prava i pravne interese, vodeći računa da ostvarivanje njihovih prava i pravnih interesa ne bude na štetu prava i pravnih interesa drugih lica, niti u suprotnosti sa javnim interesom.

U cilju efikasnijeg i djelotvornijeg pristupa pravdi i otklanjanja nedostatka uočenih u praksi, Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći je u značajnoj mjeri izmijenjen u 2015. godini. Tako

su unaprijedene odredbe koje se odnose na imovinske kriterijume potrebne kao osnov za ostvarivanje ovog prava, na način što su navedeni kriterijumi usaglašeni, pak čak i šire postavljeni u odnosu na kriterijume iz Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti.

Naime, Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći jasno definiše pojam lica slabog imovnog stanja, a poslednjim izmjenama zakona dopunjen je član 14 zakona u pogledu osnova za procjenu imovnog stanja, na način što se kao osnov za procjenu imovnog stanja uzima prosječna zarada u mjesecu koji prethodi mjesecu u kojem je podniet zahtjev za odobravanje besplatne pravne pomoći. Nadalje, proširen je krug lica koji mogu ostvariti pravo na besplatnu pravnu pomoć iz razloga pravičnosti, tako što će se besplatna pravna pomoć omogućiti i licu čija imovina ne prelazi dvostruku vrijednost imovine iz člana 15 zakona.

Posebno ističemo da je, upravo iz razloga da bi se obezbijedio kvalitet i pravna sigurnost u pružanju pravne pomoći, ovaj zakon koncipiran na način da besplatnu pravnu pomoć treba da pružaju advokati, kojima za pružene usluge pripada naknada za rad u iznosu od 50% od naknade utvrđene Advokatskom tarifom. Ovakvo zakonsko određenje ima za cilj kvalitet pružene pravne pomoći kroz institut besplatne pravne pomoći polazeći od ustavnog određenja advokature kao samostalne i nezavisne profesije za pružanje pravne pomoći.

Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći je uređeno i pitanje nadzora nad pružanjem besplatne pravne pomoći, koji omogućava mehanizme za uspostavljanje kontrole kvaliteta pruženih usluga. Tako je članom 63 propisano da korisnik pravne pomoći ima pravo da podnese zahtjev za promjenu advokata, o kojem nadležni organ odlučuje u roku od osam dana. Na taj način, korisnik pomoći ima pravo da prigovori kvalitetu pravne pomoći u svako doba, te da o tome obavijesti postupajući organ.

Shodno navedenom, Vlada je mišljenja da ne treba prihvatiti Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći, koji su Skupštini Crne Gore podnijeli poslanici prof. dr Branko Radulović i Nebojša Medojević.